

MHN § 1

Dnr 2021-46

Yttrande över En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62)

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. ställa sig bakom utredningsförslaget att samla ansvaret på färre aktörer och mer samlad systematik i regelverk
2. förorda att ansvaret enligt miljöbalken för utredning och bekämpande av smitta eller sjukdom hos sällskapsdjur förs över från kommunerna till länsstyrelserna eller annan statlig myndighet.

Beskrivning av ärendet

Regeringen genom Näringsdepartementet önskar att få synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet ”En samlad djurhälsoreglering”, SOU 2020:62. Svar ska ha lämnats via epost senast den 1 mars 2021.

Betänkande av Djurhälsolagsutredningen, har haft ett uppdrag att göra en översyn av den nuvarande lagstiftningen på djurhälsoområdet. Utredningen föreslår bland annat att det införs en ny djurhälsolag och en tillhörande djurhälsoförordning som ersätter epizootilagen, zoonoslagen och bisjukdomslagen och de förordningar som beslutats med stöd av dessa lagar. Den föreslår vidare att alla bestämmelser om djurhälsa i provtagningslagen, lagen om kontroll av husdjur och de förordningar som meddelats med stöd av respektive lag flyttas över till den nya djurhälsolagen och dess förordning, i den mån bestämmelsen i fråga ska behållas. Samma sak föreslås beträffande införsel- och utförsel förordningarna.

Utredningen föreslår också att djurhälsolagen ska komplettera EU-lagstiftningen på området. EU:s djurhälsoförordning och de delegerade akterna och genomförandeakterna innehåller till stor del bestämmelser som är direkt tillämpliga. Samma sak gäller i fråga om EU:s kontrollförordning.

Beslutsunderlag

SOU 2020:62 – En samlad djurhälsoreglering:

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/11/sou-202062/>

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskott 1 februari 2021 § 11, beslut:

1. överlämna frågan till miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 1 (forts)

Dnr 2021-46

Övervägande

Nämnden anser att det utifrån hittillsvarande erfarenhet av t.ex. Covid-pandemin torde vara en bra utgångspunkt att reducera antalet inblandade myndigheter och hierarkiska nivåer nationellt, regionalt och kommunalt och i så stor utsträckning som möjligt centrera ansvar, kravsättande och reglerande på så få aktörer som möjligt. Nämnden ställer sig bakom det utredningsförslag och ambitioner att samla ansvar på färre aktörer och en mer samlad systematik i regelverk. Nämnden är dock ingen större aktör i sammanhanget och har inte detaljstuderat utredningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förordar dock att man även för över ansvaret för bestämmelserna om kommunernas ansvar enligt miljöbalken för utredning och bekämpande av smitta eller sjukdom hos sällskapsdjur till länsstyrelsen eller annan statlig myndighet.

Smittskyddslagen gäller i första hand åtgärder som ska förhindra spridning av smitta från person till person och åtgärder som riktar sig till människor. Reglerna kompletteras av bestämmelser i miljöbalken (1998:808) om objektburen smitta. Med objektburen smitta avses sjukdomar och smittämnen som kan spridas mellan ett objekt och en människa. Ordet objekt omfattar inte bara föremål såsom livsmedel och olika slags anläggningar utan även vilda och hållna djur. Här finns alltså en viss överlappning med djurhälsolagstiftningen, livsmedelslagstiftningen och lagstiftningen om animaliska biprodukter. Bestämmelserna om objektburen smitta finns i 9 kap. 15 § miljöbalken och innebär ett ansvar för kommunen att ingripa i vissa fall om den får uppgifter som tyder på en smittkälla i miljön. Vid misstanke om att ett sällskapsdjur som innehas av privatperson eller ett objekt bär på en allvarlig smittsam sjukdom som kan föras över till människor, ska kommunen omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att spåra smittan och undanröja risken för smittspridning.

I de flesta fall är det smittskyddsläkaren som underrättar kommunen om förhållanden som han eller hon bedömer påkallar åtgärder från kommunens sida. Smittskyddsläkaren kan aktualisera smittskyddsansvaret hos olika berörda myndigheter samtidigt. Ett sådant förfarande kan bli aktuellt t.ex. vid ett utbrott där flera objekt är tänkbara som smittkälla. Kommunens ansvar för att vidta åtgärder inträder senast när den fått kännedom om förhållanden som den bedömer påkallar ett ingripande.

Om det är nödvändigt för att förhindra spridning av sjukdomen får kommunen låta förstöra föremål av personlig natur och låta avliva sällskapsdjur som innehas av privatpersoner. Regeringen räknade vid införandet av bestämmelserna att man endast mycket sällan skulle behöva utnyttja åtgärden att avliva sällskapsdjur, eftersom smittspridning bör kunna förhindras på andra sätt (prop.2003/04:30 s.249). Bestämmelserna om kommunernas ansvar enligt miljöbalken för utredning och bekämpande av smitta eller sjukdom hos sällskapsdjur, gäller inte om åtgärder vidtas enligt livsmedelslagen, provtagningslagen, epizootilagen eller zoonoslagen.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 1 (forts)

Dnr 2021-46

Det har uppmärksamats att det i vissa fall av smittskyddsskäl inte är möjligt att efterleva både epizootilagstiftningen och miljöbalken. Jordbruksverket och Naturvårdsverket har gjort bedömningen att principen om lex specialis är tillämplig. Det innebär att en speciallagstiftning som epizootilagstiftningen går före en allmän lagstiftning som miljöbalken, om kraven i de två lagarna är oförenliga.

Utredningen gör bedömningen att det i djurhälsolagen inte bör tas in någon möjlighet att överlämna offentlig kontroll till kommunerna. Om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till en kommun, ska kommunens uppgift fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Kommunerna har alltså inte idag några uppgifter enligt provtagningslagen. Någon möjlighet att delegera uppgifter på djurhälsoområdet till kommunerna finns inte heller enligt de andra djurhälsolagarna. I praktiken har kommunerna alltså inte någon roll enligt den rådande djurhälsoregleringen. Kommunerna har inte heller några andra uppgifter som gäller levande djur, om man bortser från kommunens roll i förhållande till miljö- och hälsa på kommunal nivå, t.ex. när det gäller objektburen smitta (9 kap. 14 och 15 §§ miljöbalken). Kommunerna har inte längre något djurskyddsansvar. I allmänhet saknas det hos kommunerna anställda veterinärer eller annan personal med kompetens inom djurens hälso- och sjukvård. Det är därför tveksamt om kommunerna idag har tillgång till den kompetens som behövs för att kunna utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på djurhälsoområdet.

Det torde med ovanstående resonemang vara logiskt att man även för över ansvaret för bestämmelserna om kommunernas ansvar enligt miljöbalken för utredning och bekämpande av smitta eller sjukdom hos sällskapsdjur till länsstyrelsen eller annan statlig myndighet.

Utifrån hittillsvarande erfarenhet av Covid-pandemin torde det vara en bra utgångspunkt att reducera antalet inblandade myndigheter och hierarkiska nivåer nationellt, regionalt och kommunalt och i så stor utsträckning som möjligt centrera ansvar, kravsättande och reglerande på så få aktörer som möjligt. Vid kommande pandemier kan sällskapsdjur istället för minkar vara smittbärare.

Prot. utdrag: Näringsdepartementet

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------